

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 11, 2013 [Назад](#) [Головна](#)

УДК: 330.3:338.3

Я. В. Ромусік,

к. е. н., ст. н. с. відділу економічного зростання та структурних змін в економіці, ДУ „Інститут економіки та прогнозування НАН України”, м. Київ

ТЕХНОЛОГІЧНА СТРУКТУРА ЕКОНОМІКИ: ВІТЧИЗНЯНИ ТА СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ

I. Romusik,

Ph.D., senior research officer, department of economic growth and structural changes in the economy, Institute for economics and forecasting of National Academy of Sciences of Ukraine

THE TECHNOLOGICAL STRUCTURE OF THE ECONOMY: DOMESTIC AND GLOBAL TRENDS

У статті визначено структуру технологічних інвестицій та структуру переробної промисловості країни в розрізі валової доданої вартості та випуску продукції, реалізації та експорту. Оцінено диспропорції країни за показником продуктивності та динаміку розвитку показника відносно глобальних світових трендів. Надано комплексні рекомендації щодо здійснення заходів якісного покращення технологічної структури економіки країни та її здатності до ефективного розвитку.

The article outlines the structure of investment and technological structure of manufacturing in the country in terms of gross value added and output, sales and exports. Country disproportion on an index of the labour productivity and its dynamics relative to the global world trends is estimated. Complex recommendations about measures of the improvement the quality of the technological structure of the economy and its capacity for effective development are given.

Ключові слова: технологічна структура промисловості, структурні зміни, продуктивність праці, інвестиції в основний капітал, прями іноземні інвестиції, диспропорції, науково-технологічна діяльність, економічні цикли, наукомісткі послуги та хай-тек індустрія.

Keywords: technological structure of the industry, structural changes, labour productivity, investments in fixed assets, foreign direct investment, disproportion, scientific and technological activities, economic cycles, knowledge- and technology-intensive industries.

Постановка проблеми. В умовах інтеграції економіки України в глобальний економічний простір, підвищується значення конкурентної структури економіки і її технологічної структури, зокрема. Важливість вибудувати структуру економіки, що здатна ефективно функціонувати та відтворюватися в умовах зовнішніх викликів і загроз, приходить у стан рівноваги та продукувати конкурентні товари і послуги, сприяючи економічному розвитку країни, підвищується в умовах відкритості вітчизняної економіки та її конвергенції в європейській економічній простір.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Дослідження теорії макроекономічної рівноваги, збалансованості соціально-економічних систем, коливань економічної активності зустрічаються в працях відомих закордонних та вітчизняних вчених: Л.Вальраса, В.Парето, А.Маршала, Я.Тінбергена, Дж. Хікса, В.Ойкена, Л.Робінса, Ф.Хайека, М.Кондратьєва, С.Кузнеца, Д. Кітчина, К.Жюгляра, Ю.Яковця, Ю.Яременко, В.Гесця, Б. Кваснюка, Н.Горшкової, І.Крючкової та ін. Однак, зважаючи на низькі рейтинги країни за показником технологічної готовності в глобальному звіті з конкурентоспроможності, наразі актуальними залишаються питання збалансованості вітчизняного технологічного базису, в тому числі, підвищення стійкості економіки до зовнішніх дестабілізаційних впливів в умовах кризових та депресивних явищ та у фазах спаду довгострокового тренду розвитку світової економіки.

Цілі статті. Ціллю статті є порівняння конкурентності технологічної структури вітчизняної економіки відносно країн світу, структурування технологічних інвестицій та промисловості України за технологічними секторами, відповідність показників результативності технологічного базису країни, зокрема продуктивності праці, світовим довгостроковим трендам розвитку з урахуванням технологічних циклів та коливань ділової активності, надання рекомендацій щодо покращення якості структури технологічного базису країни. Даний аналіз виконувався автором в рамках наукової тематики «Структурні трансформації в економіці України: динаміка, суперечності та вплив на економічний розвиток» НАН України.

Викладення основного матеріалу. Технологічна конкурентоспроможність промислового комплексу країни є запорукою спроможності нації забезпечувати порівняно високі стандарти життя, залишаючись відкритими для міжнародної конкуренції. У глобальному звіті з конкурентоспроможності (Global Competitiveness Report), що щорічно публікується Світовим економічним форумом, Україна перемістилася з 81 місця з 144 країн в 2012–2013 рр. на 94 місце з 148 країн світу в 2013–2014 рр. за показником технологічної готовності [1]. Такі тенденції потребують виявлення проблемних моментів і визначення комплексу дій щодо підвищення конкурентної позиції України за даним показником.

Структурний розподіл інвестування за технологічними секторами змінювався нерівномірно протягом семи років (2006–2012), однак, в цілому інвестиції в основний капітал секторів з рівнями технологій від середнього до високого становили значну меншість від 27,1 до 41,1 в.п. протягом зазначеного періоду, в т.ч. високотехнологічний сегмент від 3,2 до 8,6%.

На момент 2012 року частка прямих іноземних інвестицій (ПІІ) у сектори з підвищеним рівнем технологічності становила менше п'ятої частини від усіх ПІІ у переробну промисловість країни, тоді як у 2005 році дана частка дорівнювала третині усіх ПІІ переробної промисловості країни. Також відстежується зменшення темпів зростання обсягів ПІІ у вищезазначені сектори протягом 2005–2012 рр. з 125,9% (2005р.) до 106,9% (2011 р.) з деяким покращенням загальної тенденції у 2010 році; за 2012 рік констатуємо падіння обсягів ПІІ в сектори з підвищеним рівнем технологічності $\dot{I}$ -5,8%.

Вище наведений розподіл інвестицій в економіку країни за технологічними секторами обумовлює відповідний поділ за технологічними рівнями в структурі готової продукції, тобто в випуску, реалізації та експорті, а також у валовій доданій вартості за видами діяльності. Визначено, що частка низькотехнологічної продукції в структурі реалізованої промислової продукції України у 2012 р. становила майже третину — 32,2% продукції переробної промисловості країни. Аналогічна картина щодо технологічної структури експорту товарів промисловості України $\dot{I}$ в цілому низькотехнологічний та середньо-низькотехнологічний експорт становить більше $\frac{2}{3}$ (69,7% $\dot{I}$ 2012 рік) переробної промисловості країни, що на 4,2% більше показника докризового 2007 р., тобто Україна втрачає зовнішні ринки продукції високої технології обробки. За таблицями «Витрати-випуск», що складаються Держстатом України, визначено, що частка продукції з технологією обробки від середньої до високої становила 29,7 в структурі валової доданої вартості та біля чверті в структурі випуску переробної промисловості України $\dot{I}$ середні значення за період 2000–2011 років.

Для оцінки розвитку якісної структури переробної промисловості України відповідно інших країн світу, дослідимо технологічну структуру переробної промисловості країн ЄС-27. Частка високотехнологічної (12%) та середньо-високотехнологічної (35%) індустрії ЄС-27 становила в цілому 47 відсотків (2010 рік), аналогічний показник вітчизняної індустрії є на рівні 29,7% — середній показник за період 2000-2011 рр. та 37,1% — показник 2011 р., тобто дещо нижчий за середній показник по ЄС-27 [2]. Важливим є згладжування аномальної технологічної багатокладності відтворальної вітчизняної системи, що гальмує динамічний розвиток продуктивних сил країни та підвищення якості економічного зростання, демонструє неспроможність вітчизняної виробничої бази до впровадження новітніх технологічних розробок.

На основі статистики «Science and engineering indicators 2012», що складається National Science Board (США) [3], розраховано частки доданої вартості (ДВ) високотехнологічної продукції в структурі переробної промисловості України та світу за період 1990-2010 рр. (рис. 1). Дані розрахунки виявили хвилюподібний характер коливань структурної частки високої технології обробки в структурі переробної промисловості України та світу. Так, світова динаміка дозволяє виділити дві хвилі протягом 1990-2010 рр. з максимальними сплесками підйомів у 2000 та 2006 роках; вітчизняні тенденції також візуалізують дві хвилі з максимумами сплесків у 2003 та 2008 роках, тобто повторюють світові тенденції з лагом у 2-3 роки, що свідчить про перенесення світових технологій на вітчизняну промислову базу з деяким часовим інтервалом. Також, констатуємо скорочення відставання структурної частки доданої вартості вітчизняної високотехнологічної індустрії від відповідного показника світової індустрії з 3,1 до 2 разів протягом 1990-2010 рр.

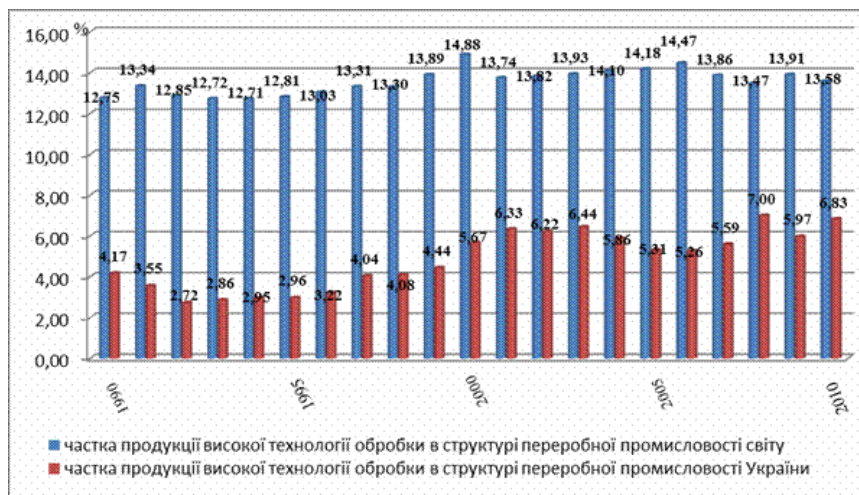

Рис. 1. Частка продукції високої технології обробки в структурі доданої вартості переробної промисловості України та світу (1990-2010 рр.), %

Рисунок 2 описує розрахунки динаміки зміни часток доданої вартості наукомістких та технологічно інтенсивних видів економічної діяльності (knowledge and technology-intensive industries) у структурі ВВП України та світу за період 1995-2010 років. Даний сегмент видів діяльності, що включає високотехнологічну мануфактуру та наукомісткі послуги (КТІ), становив біля 30% світового ВВП у 2010 році і збільшився майже на 4 в.п. порівняно з показником 1995 року. За деякими розвиненими світовими економіками концентрація КТІ індустрії була більше: США – 40%, Японія – 32%. Економіка ЄС має дану частку КТІ на рівні 30 в.п. Частка ДВ КТІ індустрії в структурі вітчизняного ВВП становила на момент 2010 року біля 25% з переважанням наукомістких послуг (15,3% в структурі ВВП України, рис. 3) над high-tech індустрією. Загалом, бачимо суттєве скорочення розриву зазначених структурних часток вітчизняної економіки від відповідних світових показників протягом 15-ти років.

Необхідно зазначити, що фінансова криза та відповідні рецесійні явища вплинули на динаміку показників і нівелювали зростаючі тенденції. Загалом, світовий випуск наукомістких послуг був незмінним у період рецесії 2009 року, тоді як у розвинених країнах падіння у даному сегменті становило біля 1%. У країнах, що розвиваються зростання становило 4%, обумовлене подвійним збільшенням у Китаї. Світове зростання комерційних наукомістких послуг відновилося у 2010 році, зважаючи на 20% зростання у групі країн, що розвиваються. Світовий випуск high-tech індустрії знизився на 6% у 2009 році. Падіння в розвинених економіках становило 7%. Випуск НТ індустрії відновився вже у 2010 році і становив 14%, переважно завдяки Китаю та іншим країнам, що розвиваються [3, с.314].

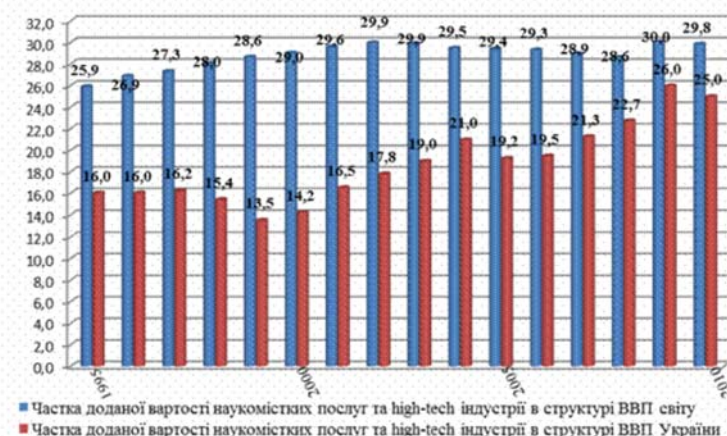

Рис. 2. Частка доданої вартості наукомістких послуг та хай-тек індустрії в структурі ВВП України та світу (1995-2010 рр.), %

Рис. 3. Частка доданої вартості наукомістких послуг в структурі ВВП України та світу (1995-2010 рр.), %

Продуктивність праці (ПП) є одним з головних індикаторів національної конкурентоспроможності країни, що характеризує технологічний та освітній рівень розвитку країни, ефективність організації суспільної праці та, відповідно, можливість створення більшої кількості конкурентоздатних товарів з підвищеним вмістом доданої вартості та надання висококваліфікованих послуг, в т.ч. наукомістких. Продуктивність країни поєднує ефективне використання всіх ресурсів: капіталу, землі, матеріалів, енергії, інформації, часу. Отже, роль продуктивності у збільшенні національного багатства є всевітньо визнаною, країни з високими стандартами життя є світовими лідерами за показником продуктивності праці. Збільшення частки КТП індустрії в переважній кількості країн корелює зі зростанням продуктивності, але зростання продуктивності в розвинених країнах з 2000 року було більш повільним ніж в країнах, що розвиваються.

За матеріалами «Science and engineering indicators 2012», в 2009 році показник продуктивності праці (ПП) економіки України був нижчим за відповідний показник країн ЄС в 4,6 рази, Канади і 4,7 рази, США і 5,8 рази. Відставання від країн СНД становило: Російська Федерація – 2,1 рази, Білорусь – 1,9 рази, Казахстан – 1,5 рази (табл.1). Рис. 4 демонструє тренди ПП країн ЄС та економіки України за період 1990-2009 рр. (ВВП на одного зайнятого, 2009 U.S. PPP \$). Протягом 1990-1998 рр. ПП економіки України демонструвала низхідний тренд з 22,7 до 10,5 тис. дол. США на одного зайнятого, з 1999 по 2008 рр. тенденція показника змінилася на зростаючу і корелювала з відповідною тенденцією у ЄС, де з 1990 по 2008 рр. відбулося зростання ПП з 57,8 до 78,9 тис. дол. США на одного зайнятого на рік. Зниження за даним показником в 2009 році відносно 2008 року було обумовлене зниженням попиту і, як наслідок, обсягів виробництва і відповідає загальносвітовим тенденціям, обумовленим світовою фінансовою кризою, за виключенням швидко зростаючих ринків Азії та Латинської Америки.

Графік на рис. 5 описує розрахунки зростання продуктивності праці економіки України за період 1990-2012 рр. (ВВП на одного зайнятого в 1990 US \$, GK PPPs). На даному малюнку видно поділ тренду довжиною у 23 роки на п'ять підйомів та шість падінь, що формують хвилі довжиною у 3-4 роки і, теоретично, можуть бути віднесені до короткострокових економічних циклів Кітчина, що відображають коливання в рівні завантаження виробничих потужностей, як реакцію на інформацію щодо попиту-пропозиції. Дані короткострокові цикли відбуваються в межах більшої хвилі довжиною у 15-ть років (1994-2009) з піком у 2004 році, що може бути класифіковано, з теоретичної точки зору, як ритм Кузнеця, що в сучасний час ряд авторів розглядають в якості технологічних, інфраструктурних циклів, де відбувається оновлення основних технологій. Даний часовий ритм корелює із хвилею збільшення частки ДВ КТП індустрії в структурі ВВП світу 1995-2008 рр.

Таблиця 1.
Продуктивність праці за країнами, 1990-2009рр.:
реальний ВВП (ІПК) на одного зайнятого (2009 U.S. PPP dollars) [3]

Країни	Роки						
	1990	1995	2000	2005	2007	2008	2009
Україна	22,687	11,541	11,647	16,452	18,859	19,230	16,938
ЄС:	57,767	65,158	72,083	77,146	79,014	78,899	77,111
СНД:							
Російська Федерація	31,435	22,137	24,668	32,068	36,640	38,435	36,180
Білорусь	17,113	13,022	17,572	25,743	29,686	32,093	31,951
Казахстан	23,397	14,209	16,977	23,740	27,231	27,349	25,782
Інші:							
Китай	3,523	5,340	6,283	10,238	12,668	13,760	14,864
Бразилія	16,525	18,389	19,090	19,025	20,088	20,751	21,130
Канада	66,173	70,988	78,381	81,163	82,006	81,097	80,210
США	72,106	77,631	88,240	96,015	97,567	98,005	99,113

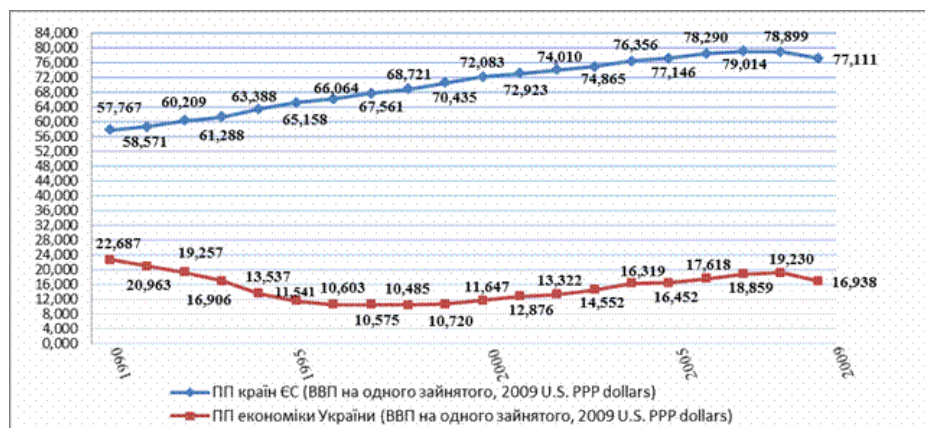

Рис. 4. Продуктивність праці економіки України та країн ЄС (ВВП на одного зайнятого, 2009 U.S. PPP \$) за період 1990-2009 рр.

Рис. 5. Зростання продуктивності праці економіки України за період 1990-2012 рр. (ВВП на одного зайнятого в 1990 US \$, GK PPPs)

За статистикою National Science Board розраховано світові тенденції зростання ПП за період 1990-2012 рр. та приріст показника 2012 до 1973, 1990 та 2000 років, з поділом за різними блоками країн ЄС, БРІК, СНД та інші країни світу, що дозволяє виявити тенденції та обґрунтувати відповідні диспропорції у показниках України та країн світу. Зміна зростання показника ПП за різними блоками країн дещо відрізняється. Так, спостерігаємо зменшення приросту за розвиненими країнами світу, що формують блоки країн ЄС та «інших країн» світу з 2000 по 2012 рр.: ЄС – коливання від 95,8 до 169,5 в.п. за різними країнами (2012 до 2000), від 110 до 227,3 в.п. (2012 до 1990); подібна тенденція в групі країн БРІК: від 112 до 327,2 в.п. (2012 до 2000) та від 128,6 до 595,2 в.п. (2012 до 1990). Зміна показника за

країнами СНД та по економіці України дещо інша: більші показники 2012 до 2000 р. ніж 2012 до 1990 р., в тому числі по економіці України і падіння 85,7% (2012 до 1990) та зростання 167% (2012 до 2000); СНД: від 134,8 до 217,7 в.п. (2012 до 1990) та від 185,8 до 363,9 в.п. (2012 до 2000). Якщо брати більш тривалий період протягом сорока років (2012 до 1973), то лідирують за показниками зростання ПП країни БРІК та країни СНД завдяки кардинальним змінам останніх десятиліть, як то зміна економічного устрою, структурні реформи, перенесення західних технологій на їх виробничі бази та інтеграція в глобальні технологічні ланцюжки, особливо це помітно на прикладі Китаю, де зростання за даний період становить 11,3 рази. Отже, *розвинені країни світу є лідерами за показниками ПП, але пошук точок технологічного зростання є більш складним, що гальмує прискіп темпів зростання показника після 2000 року*. Такі тенденції дали підстави деяким дослідникам ставити питання на початку спаду виробництва 2008-2009 років не про фінансову кризу, а про кризу інновацій і про можливість нового технологічного прориву, що змінить існуючі технологічні та виробничі ланцюжки.

Глобальне уповільнення економічного зростання безпосередньо впливає на продуктивність праці в світі, є результатом зниження інвестиційної та інноваційної активності, що робить працю робітників менш продуктивною. Відповідно до останніх оцінок National Science Board [4] зростання випуску на одного робітника в світі знизилася до 1,8% у 2012 р., що за виключенням рецесії 2008-2009 рр., є на рівні 2001-2002 років. У 2012 р. тільки декілька країн показали зростання продуктивності. Серед розвинених економік І США, Євро-регіон і Японія і спостерігалася фактично згасання темпів продуктивності, зважаючи на невизначеність бізнесу щодо інвестування у нові продукти та послуги на ринку. Серед найбільших економік країн, що розвиваються І Китай, Індія, Бразилія, Мексика І також мало місце згасання темпів продуктивності. Отже, якщо взяти до уваги повільне зростання інвестицій, сукупна продуктивність, як міра ефективності економік, загальмувала на ринках, що розвиваються, також.

Динаміка зростання показника ПП економіки України свідчить про те, що воно є недостатнім для подолання значних відставань за даним показником від розвинених країн світу та деяких країн СНД. За набуття Україною асоційованого членства в ЄС та вільному доступу європейських товарів на внутрішній ринок, конкурентна боротьба підвищиться, зросте кількість товарів та послуг кращих за якістю та дешевших за ціноювою характеристикою. Отже, підвищення технологічної конкурентоспроможності країни, індикатором якої є показник продуктивності праці, є вкрай актуальним питанням.

Серед структурних компонентів, врегулювання яких має сприяти підвищенню показника ПП країни:

ОСтруктуру підготовки кадрів необхідно привести у відповідність до потреб економіки країни, що збалансує попит і пропозицію на локальних ринках праці. За даними Держстату, кількість незайнятих громадян, які перебували на обліку у 2012 р. становила 1826,1 тис. осіб; рівень зайнятості населення України у віці 15-64 років дорівнював 62,4% (відповідний показник ЄС-27 становить 64,2%), рівень зайнятості населення працездатного віку І 67,1%; працевлаштування було на рівні 32,8%; потреба підприємств у працівників становила 48,6 тис. осіб (59,3 тис. осіб І показник 2011 року); навантаження незайнятого населення на 10 вільних робочих місць / вакантних посад І 108 ос. (2012 рік) та 84 ос. (2011 рік) [5]. Дана статистика свідчить також про *актуальність створення нових робочих місць на внутрішньому ринку*, зважаючи на збільшення навантаження на 1 роб. місце незайнятого населення.

ОПодолання звуженого формату відтворення сфери науки і техніки в країні. За інноваційним індексом EIU, що складається Economist Intelligence Unit і є структурною журналу Economist, Україна посіла 49 місце за *прямыми інноваційними витратами* та 77 місце (з 82 країн) за *індексом інноваційного середовища* (зниження на 9 позицій 2009-13 до 2002-06 рр.) [6]. За *міжнародним індексом прав власності (International Property Rights Index, IPRI)*, що складається американським Альянсом прав власності Україна посідає 113 місце серед 131 країн світу з IPRI 4,2 (з 10-ти) балів, причому *індекс захисту прав інтелектуальної власності* становить 4,3 бали та 90-те місце. Такі позиції країни у міжнародних рейтингах потребують відповідних законодавчих та управлінських рішень щодо подолання структурних розбіжностей країни відповідно інших країн в сфері розвитку науки і техніки [7]. Також визначено зниження за показниками результативності інноваційно активних суб'єктів господарювання та обсягами виконуваних ними робіт, зокрема:

- зменшення наукомісткості ВВП в 1,4 рази (2012 р. до 2000 р.);
- скорочення питомої ваги реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової (2001 – 2012 рр.) в 2,1 рази;
- питома вага витрат на виконання наукових та НТР у ВВП в 2,8 рази нижче за показник ЄС-27;
- зменшення активності підприємств щодо здійснення інноваційної діяльності у 2012 році порівняно з 2000 та докризовим 2007 роками, в т.ч.; освоєння

виробництва нової техніки спостерігається лише на кожному 8-9 підприємстві, а нової продукції І на кожному 2-3 підприємстві (2012 р.) від загальної кількості інноваційно активних підприємств.

Висновки та перспектива подальших досліджень. Для якісного покращення технологічної структури промисловості та показника ПП, скорочення диспропорцій країни за даним напрямком *необхідними є наступні заходи:*

- Відновлення обліку ПП на макро-, мезоекономічному та регіональному рівнях, створення системи індикативного планування з включенням даного показника.

- Збільшення частки інвестиційних вкладень в сектори з високим та середньо-високим рівнями технологічності.
- Структурна перебудова промисловості за допомогою стимулювання попиту на продукцію інвестиційного призначення.
- Зменшення ресурсо- та енергоємності виробництва.

- Розвиток механізму державно-приватного партнерства, з акцентом на інфраструктурні проекти внутрішнього ринку, що не тільки забезпечить додаткову зайнятість, але й дасть значний кумулятивний ефект одразу в багатьох секторах економіки.

- Для стимулювання венчурних інвестицій передбачити пільгове оподаткування дивідендів венчурних інноваційних фондів на певний час їх встановлення (Закон України «Про інноваційну діяльність» № 40-IV від 04.07.2002 р. та Податковий кодекс України).

- Задля стимулювання інвестицій у нові технології, придбання обладнання та витрат на здійснення інноваційних проектів відновити дію ст.21 та ст.22 Закону України «Про інноваційну діяльність», де передбачалося непряме стимулювання реалізації інноваційних проектів – 50% ПДВ по операціях з продажу товарів (виконання робіт, надання послуг), пов'язаних з виконанням інноваційних проектів, і 50% податку на прибуток, одержаних від виконання цих проектів, мали залишатися у розпорядженні платника податків, зараховуватися на його спеціальний рахунок і використовуватися виключно на фінансування інноваційної, науково-технічної діяльності і розширення власних науково-технологічних і дослідно-експериментальних баз. Також від сплати ввізного мита та ПДВ звільнялось (ст. 22) ввезення в Україну сировини, устаткування, обладнання, комплектуючих та інших товарів (крім підкацізних), які не виробляються на території України, але виробляються, але не відповідають вимогам пріоритетного інноваційного проекту.

- В Законі України «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків» від 16.07.1999 р. № 991-XIV відновити дію пільг, що було скасовано Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про державний бюджет України на 2005 рік» та деяких інших законодавчих актів України» від 25.03.2005 р. № 2505-IV.

- Для стимулювання інвестицій у дослідження та розробки, за досвідом розвинених країн, передбачити у ПКУ інвестиційний податковий кредит та систему контролю за цільовим використанням коштів. Гальмом для його впровадження є не чіткі правила формування витрат, які формуються в податковому та бухгалтерському обліку за різною методикою. В даному аспекті доцільна розробка і затвердження Міністерством фінансів України спеціального П(С)БО «Витрати на наукові дослідження, дослідно-конструкторські розробки та експериментальні роботи» та передбачити його використання у ПКУ при визначенні суми витрат.

- Запровадити ефективний механізм регулювання інвестиційної діяльності на засадах комплексного оцінювання інвестиційної привабливості регіонів та створення інвестиційних кластерів.

- Відновити кредитну активність шляхом диверсифікації кредитних інструментів, удосконалення механізмів грошово-кредитного регулювання щодо впливу на формування кредитного портфелю банків;

- Стимулювати виробничо-технологічну кооперацію з країнами – світовими технологічними лідерами;

В умовах нестабільності в світі, викликані проблемами на фінансових ринках, значними борговими зобов'язаннями країн, зменшенням споживчого попиту, витрати на модернізацію цілі потрібно спрямовувати в ті напрямки, де вони дадуть найбільший економічний ефект одразу в багатьох галузях економіки країни. Важливою є частина високотехнологічного сектору, пов'язана з альтернативною енергетикою та пошуком нових джерел енергії, як така, що зменшує енергозалежність та енерговитрати країни. Беззаперечно важливим залишається згладжування аномальної технологічної багатокладності відтворювальної вітчизняної системи.

Перспективою подальших досліджень у цьому напрямку постає розробка системи моніторингу показників ПП країни на макро-, мезо- та мікрорівнях.

Література.

1. Звіт про глобальну конкурентоспроможність / World Economic Forum. Режим доступу: <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2013-2014>.
2. High technology and medium-high technology industries main drivers of EU-27's industrial growth /Eurostat statistics in focus. Режим доступу:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-13-001/EN/KS-SF-13-001-EN.PDF.

3. Science and engineering indicators 2012. Arlington VA/National Science Board/ Режим доступу: <http://www.nsf.gov/statistics/seind12.pdf>

4. Global productivity slowed in 2012, with little scope for improvement in 2013/ The Conference Board. / Режим доступу: <http://www.nsf.gov>.

5. Економічна активність населення України 2012: Стат. зб. / Держстат України. – К., 2013.

6. A new global ranking of the world's most innovative countries. London: Economist Intelligence Unit, 2013. Ї Р. 14, 17.

7. International Property Right Index / Property Right Alliance / Режим доступу: <http://www.propertyrightsalliance.org/userfiles/2013%20International%20Property%20Rights%20Index-PRA.pdf>.

Стаття надійшла до редакції 04.11.2013 р.

ТОВ "ДКС Центр"